

DEBAT: ORGANITZACIÓ I MOVIMENT

Aquest debat està estructurat en dos blocs: el primer, amb els apartats 'Necessitat d'organització en la lluita' i 'estructures organitzatives', és de caire més teòric, sobre la funció i l'estructura de les organitzacions revolucionàries. El segon, amb els apartats 'Motivacions: necessitats i moralisme', 'Valors i comportaments' i 'Anàlisi del moviment a Manresa', és de caire més pràctic, i tracta d'analitzar els valors i comportaments de les persones que pertanyen als col·lectius i com aquests afecten als objectius i a les estructures de les organitzacions. A més, l'apartat final pretén crear discussió sobre com es plasmen tots aquests aspectes del debat en les organitzacions de Manresa.

El debat es basa en esquemes, introduïts per una breu descripció del tema i d'una o més preguntes sobre el concepte general. També hi apareixen conceptes per a desenvolupar aquest concepte general.

Finalment s'adjunten alguns textos que mostren punts de vista sobre la temàtica des de l'òptica de diversos personatges referents en la teoria marxista. Aquests textos serviran per a fer més amplis els conceptes, però el debat s'hauria de centrar en l'anàlisi de la nostra realitat (en l'espai i el temps).

ESQUEMA PER AL DEBAT

BLOC 1:

- NECESSITAT D'ORGANITZACIÓ EN LA LLUITA

Sembla evident que seguint el lema 'la unió fa la força' tenim més o menys clar que un grup de gent organitzada té més capacitat d'incidència i de transformació social que una persona aïllada. Potser és per això que busquem unir-nos i crear formes organitzatives a l'hora de lluitar contra les injustícies del sistema.

Però, quan ens organitzem, tenim clar quin objectiu ha de tenir aquesta organització?

Protestar contra el què no ens sembla just?
Enfrontar-nos contra allò que manté la injustícia?
Estructurar un sistema social que ens sembli just?
Presca del poder, crear contra-poder?
Altres?

Qui s'organitza i qui volem que s'organitzi?

Subjectes revolucionaris

Avantguarda i masses

Diferència entre classe social, moviment i organització

Plataformes unitàries, unificació i escissions d'organitzacions, doble militància...

Tenim en compte la tàctica i l'estratègia?

Anàlisi de la societat

Necessitats de la societat

Planificació i actes esporàdics

Opcions de destrucció d'injustícies i de construcció d'alternatives

- ESTRUCTURES ORGANITZATIVES

Les diferents organitzacions de l'esquerra anticapitalista, al llarg del temps s'han anat estructurant de forma diferent, donant més o menys importància a les diverses característiques de l'estructura organitzativa. Com valorem aquestes estructures? Quin model s'hauria de seguir en cada moment i en cada cas?

Quines diferències observem en aquestes característiques, en la teoria i en la pràctica? Són sempre totalment contradictòries? Quins nivells són acceptables o inacceptables?

Assemblearisme - Centralisme democràtic (Presa de decisions)

Individualisme i grups d'afinitat – Organització disciplinada (Funcionament pràctic)

Lluita de base – Especialització i elitisme (Pràctica individual)

BLOC 2:

- MOTIVACIONS: NECESSITAT I MORALISME

Normalment, l'entrada d'una persona a una organització és "voluntària".

Però quins factors determinen aquesta "voluntat"?

Necessitat material o vital d'un canvi de sistema

Necessitat moral d'un canvi de sistema

Necessitat de pertànyer a un grup

- VALORS I COMPORTAMENTS

Per molt ben definits que estiguin els objectius i les estructures de les organitzacions, són el conjunt de persones que les formen les qui les defineixen a la pràctica. Per tant, els valors i els comportaments que transmeten les membres de les organitzacions, tant si es troben fent una activitat política com si es troben en qualsevol moment o situació de la vida quotidiana, són imprescindibles per analitzar-les.

Quins són els valors que haurien de transmetre les membres de les organitzacions de l'esquerra anticapitalista i quins són els comportaments que haurien de seguir? Com influeixen aquests valors en el funcionament de la organització?

Alguns conceptes per ajudar a la reflexió:

Humanisme
Disciplina i compromís
Confiança en la organització
Humilitat
Egoisme
Fermesa
Crítica
Constància
Afecte i amistat
Hipocresia
Sociabilitat
Ànsia de poder
Esquerranisme

- ANÀLISI MOVIMENT A MANRESA

Després de reflexionar sobre les característiques de les organitzacions, com valorem l'estructura i el funcionament dels col·lectius de Manresa? Tant dels que hem pogut veure des de "fora" i des de "dins".

MATERIAL ADJUNT:

(No és indispensable per al debat, però hi pot aportar elements interessants)

- Text sobre el llibre 'Què fer?' de Lenin. Exposa la necessitat de crear una organització d'avantguarda vinculada al moviment popular.
- Fragment d'una biografia de Rosa Luxemburg. Capítol 'El marxisme revolucionari de Rosa, la dialèctica i el problema del poder'. Exposa la polèmica sobre l'objectiu de la organització revolucionària: el poder.
- 'Contra el liberalisme'. Escrit de Mao Tse-Tung. Exposa valors del liberalisme inserits en les membres de la organització.
- Fragments del text 'El que ha de ser un jove comunista' d'Ernesto 'Che' Guevara. Exposa els valors pels quals s'han de guiar aquelles persones que integren les organitzacions comunistes, especialment les de les joventuts.

Lenin: 1902: Breves enseñanzas del ¿Qué hacer?

VASOS COMUNICANTES: ORGANIZACION CLANDESTINA Y MOVIMIENTO DE MASAS

Jamás podremos dar a una organización amplia el carácter clandestino indispensable para una lucha firme y tenaz contra el gobierno. La concentración de todas las funciones clandestinas en manos del menor número posible de revolucionarios profesionales no significa, ni mucho menos, que estos últimos "pensarán por todos", que la multitud no tomará parte activa en el movimiento. Al contrario: la multitud promoverá de su seno a un número cada vez mayor de revolucionarios profesionales, pues sabrá entonces que no basta con que unos estudiantes y algunos obreros que luchan en el terreno económico se reúnan para constituir un "comité", sino que es necesario formarse durante años como revolucionarios profesionales, y "pensará" no sólo en los métodos primitivos de trabajo, sino precisamente en esta formación. La centralización de las funciones clandestinas de la organización no implica en modo alguno la centralización de todas las funciones del movimiento. La colaboración activa de las más amplias masas en las publicaciones clandestinas, lejos de disminuir, se decuplicará cuando una "docena" de revolucionarios profesionales centralicen las funciones clandestinas de esta labor. Así, y sólo así, conseguiremos que la lectura de las publicaciones clandestinas, la colaboración en ellas y, en parte, hasta su difusión dejen casi de ser una obra clandestina, pues la policía comprenderá pronto cuán absurdas e imposibles son las persecuciones judiciales y administrativas con motivo de cada uno de los miles de ejemplares de publicaciones distribuidas. Lo mismo cabe decir de no sólo la prensa, sino de todas las funciones del movimiento, incluso de las manifestaciones. La participación más activa y más amplia de las masas en una manifestación, lejos de salir perjudicada, tendrá, por el contrario, muchas más posibilidades de éxito si una "docena" de revolucionarios probados, no menos adiestrados profesionalmente que nuestra policía, centraliza todos los aspectos de la labor clandestina: edición de octavillas, confección de un plan aproximado, nombramiento de un grupo de dirigentes para cada distrito de la ciudad, para cada barriada fabril, cada establecimiento de enseñanza, etc. (se dirá, ya lo sé, que mis concepciones "no son democráticas", pero más adelante refutaré de manera detallada esta objeción nada inteligente). La centralización de las funciones más clandestinas por la organización de revolucionarios no debilitará, sino que reforzará la amplitud y el contenido de la actividad de un gran número de otras organizaciones destinadas a las vastas masas y, por ello, lo menos reglamentadas y lo menos clandestinas posible: sindicatos obreros, círculos obreros culturales y de lectura de publicaciones clandestinas, círculos socialistas, y democráticos también, para todos los demás sectores de la población, etc., etc. Tales círculos, sindicatos y organizaciones son necesarios en todas partes, en el mayor número y con las funciones más diversas; pero es absurdo y perjudicial confundir estas organizaciones con la de los revolucionarios, borrar las fronteras entre ellas, apagar en la masa la conciencia ya de por sí

increíblemente oscurecida, de que para "servir" al movimiento de masas hacen falta hombres dedicados de manera especial y por entero a la acción socialdemócrata y que estos hombres deben forjarse con paciencia y tenacidad como revolucionarios profesionales.

Sí, esta conciencia se halla oscurecida hasta lo increíble. Con nuestro primitivismo en el trabajo hemos puesto en entredicho el prestigio de los revolucionarios en Rusia: en esto radica nuestro pecado capital en materia de organización. Un revolucionario blandengue, vacilante en los problemas teóricos y de estrechos horizontes, que justifica su inercia con la espontaneidad del movimiento de masas y se asemeja más a un secretario de tradeunion que a un tribuno popular, carente de un plan amplio y audaz que imponga respeto incluso a sus adversarios, inexperto e inhábil en su arte profesional (la lucha contra la policía política), ¡no es, con perdón sea dicho, un revolucionario, sino un mísero artesano!

Que ningún militante dedicado a la labor práctica se ofenda por este duro epíteto, pues en lo que concierne a la falta de preparación me lo aplico a mí mismo en primer término. He actuado en un círculo que se asignaba tareas vastas y omnímodas, y todos nosotros, sus componentes, sufríamos lo indecible al comprender que no éramos más que unos artesanos en un momento histórico en que, modificando ligeramente la antigua máxima, podría decirse: ¡Dadnos una organización de revolucionarios y removeremos a Rusia de sus cimientos! Y cuanto más a menudo he tenido que recordar la bochornosa sensación de vergüenza que me daba entonces, tanto mayor ha sido mi amargura contra los seudosocialdemócratas que "deshonran el nombre de revolucionario" con su propaganda y no comprenden que nuestra misión no consiste en propugnar que se rebaje al revolucionario al nivel del militante primitivo, sino en elevar a este último al nivel del revolucionario.

NOS FALTA GENTE Y GENTE HAY MUCHISIMA

No, la sociedad promueve un número extremadamente grande de personas aptas para la "causa", pero no sabemos utilizarlas a todas. En este sentido, el estado crítico, el estado de transición de nuestro movimiento puede formularse del modo siguiente: nos falta gente, y gente hay muchísima. Hay infinidad de hombres porque tanto la clase obrera como sectores cada vez más diversos de la sociedad proporcionan año tras año, y en cantidad creciente, descontentos que desean protestar y que están dispuestos a contribuir cuanto puedan a la lucha contra el absolutismo, cuyo carácter insoportable no comprende aún todo el mundo, aunque masas cada día más vastas lo perciben más y más. Pero, al mismo tiempo, no hay hombres porque no hay dirigentes, no hay jefes políticos, no hay talentos organizadores capaces de realizar una labor amplia y, a la vez, indivisible y armónica, que permita emplear todas las fuerzas, hasta las más insignificantes. "El crecimiento y el desarrollo de las organizaciones revolucionarias" se rezagan no sólo del crecimiento del movimiento obrero, cosa que reconoce incluso B-v, sino también del crecimiento del movimiento democrático general en todos los sectores del pueblo. (Por lo demás, es probable que B-v consideraría hoy esto un complemento a su conclusión.) El

alcance de la labor revolucionaria es demasiado reducido en comparación con la amplia base espontánea del movimiento, está demasiado ahogado por la mezquina teoría de la "lucha económica contra los patronos y el gobierno". Pero hoy deben "ir a todas las clases de la población" no sólo los agitadores políticos, sino también los organizadores socialdemócratas (1). No creo que ni un sólo militante dedicado a la actividad práctica dude que los socialdemócratas puedan repartir mil funciones fragmentarias de su trabajo de organización entre personas de las clases más diversas. La falta de especialización es uno de los mayores defectos de nuestra técnica que B-v deplora con tanta amargura y tanta razón. Cuanto más menudas sean las distintas "operaciones" de la labor general, tantas más personas capaces e llevarlas a cabo podrán encontrarse (y, en la mayoría de los casos, totalmente incapaces de ser revolucionarios profesionales) y tanto más difícil será que la policía "cace" a todos esos "militantes que desempeñan funciones fragmentarias", tanto más difícil será que pueda montar con el delito insignificante de un individuo un "asunto" que compense los gastos del Estado en el mantenimiento de la policía política. Y en lo que respecta al número de personas dispuestas a prestarnos su concurso, hemos señalado ya en el capítulo precedente el cambio gigantesco que se ha operado en este aspecto durante los cinco años últimos. Pero, por otra parte, para agrupar en un todo único esas pequeñas fracciones, para no fragmentar junto con las funciones del movimiento el propio movimiento y para infundir al ejecutor de las funciones menudas la fe en la necesidad y la importancia de su trabajo, sin la cual nunca trabajará (2), para todo esto hace falta precisamente una fuerte organización de revolucionarios probados.

(1) Entre los militares, por ejemplo, se observa en los últimos tiempos una reanimación indudable del espíritu democrático, en parte a causa de los combates de calle, cada vez más frecuentes, contra "enemigos" como los obreros y los estudiantes. Y en cuanto nos lo permitan nuestras fuerzas, deberemos dedicar sin falta la mayor atención a la labor de agitación y propaganda entre los soldados y oficiales, a la creación de "organizaciones militares" afiliadas a nuestro partido.

(2) Recuerdo que un camarada me refirió un día que un inspector fabril, que había ayudado a la socialdemocracia y estaba dispuesto a seguir ayudándola, se quejaba amargamente, diciendo que no sabía si su "información" llegaba a un verdadero centro revolucionario, hasta qué punto era necesaria su ayuda ni hasta qué punto era posible utilizar sus pequeños y menudos servicios. Todo militante dedicado a la labor práctica podría citar, sin duda, más de un caso semejante, en que nuestros métodos primitivos de trabajo nos han privado de aliados. ¡Pero los empleados y los funcionarios podrían prestarnos y nos prestarían "pequeños" servicios, que en conjunto serían de una valor inapreciable, no sólo en las fábricas, sino en correos, en ferrocarriles, en aduanas, entre la nobleza, en la iglesia y en todos los demás sitios, incluso en la policía y hasta en la Corte! Si tuviéramos ya un verdadero partido, una organización verdaderamente combativa de revolucionarios, no arriesgaríamos a todos esos "auxiliares", no nos apresuraríamos especialmente a personas

para esas funciones, recordando que muchos estudiantes podrían sernos más útiles como funcionarios "auxiliares" que como revolucionarios "a breve plazo". Pero, vuelvo a repetirlo, sólo puede aplicar esta táctica una organización completamente firme ya que no tenga escasez de fuerzas activas.

DEBEMOS IR A TODAS LAS CLASES DE LA POBLACION. ¿QUE ES SER VANGUARDIA?

Hemos dicho que el socialdemócrata, si es partidario, no sólo de palabra, del desarrollo polifacético de la conciencia política del proletariado, debe "ir a todas las clases de la población". Surgen varias preguntas: ¿Cómo hacerlo? ¿Tenemos fuerzas suficientes para ello? ¿Existe una base que permita realizar esta labor entre todas las demás clases? ¿No implicará eso abandonar, o conducirá a abandonar, el punto de vista de clase? Examinemos estas cuestiones.

Demos "ir a todas las clases de la población" como teóricos, como propagandistas, como agitadores y como organizadores. Nadie pone en duda que la labor teórica de los socialdemócratas debe orientarse a estudiar todas las peculiaridades de la situación social y orientarse a estudiar todas las peculiaridades de la situación social y política de las diversas clases. Pero se hace muy poco, poquísimos, en este sentido, desproporcionadamente poco si se compara con la labor tendiente a estudiar las peculiaridades de la vida fabril. En los comités y en los círculos podremos encontrar personas que incluso estudian a fondo especialmente algún ramo de la siderurgia; pero apenas encontrarán ejemplos de miembros de las organizaciones que (obligados por una u otra razón, como sucede a menudo, a retirarse de la labor práctica) se dediquen de manera especial a reunir datos sobre algún problema actual de nuestra vida social y política que pueda servir de motivo para desplegar una labor socialdemócrata entre otros sectores de la población. Cuando se habla de la poca preparación de la mayoría de los actuales dirigentes del movimiento obrero, es forzoso recordar asimismo la preparación en este aspecto, pues está ligada también a la concepción "economista" del "estrecho contacto orgánico con la lucha proletaria". Pero lo principal, por supuesto, es la propaganda y la agitación entre todos los sectores de la población. El socialdemócrata de Europa Occidental ve facilitada esta labor por las reuniones y asambleas populares, a las que asisten cuantos lo desean, y por la existencia del Parlamento, en el cual el representante socialdemócrata habla ante los diputados de todas las clases. En nuestro país no tenemos ni Parlamento ni libertad de reunión; pero sabemos, sin embargo, organizar reuniones con los obreros que quieren escuchar a un socialdemócrata. Debemos saber también organizar reuniones con los componentes de todas las clases de la población que desean escuchar a un demócrata. Porque no es socialdemócrata quien olvida en la práctica que "los comunistas apoyan por doquier todo movimiento revolucionario"; que, por ello, debemos exponer y recalcar ante todo el pueblo los objetivos democráticos generales, sin ocultar en ningún momento nuestras convicciones socialistas. No es socialdemócrata quien olvida en la práctica que su deber consiste en ser el primero en plantear, acentuar y resolver todo problema democrático general.

"¡Pero si no hay nadie que no esté de acuerdo con eso!" -nos interrumpirá el lector impaciente-, y las nuevas instrucciones a la redacción de Rab. Dielo, aprobadas en el último Congreso de la Unión, dicen con claridad: "Deben servir de motivos para la propaganda y la agitación políticas todos los fenómenos y acontecimientos de la vida social y política que afecten al proletariado, bien directamente, como clase especial, bien como vanguardia de todas las fuerzas revolucionarias en la lucha por la libertad" (Dos congresos, pág. 17. La cursiva es nuestra). En efecto, son palabras muy justas y muy buenas, y nos consideraríamos satisfechos por completo si "Rabócheie Dielo" las comprendiese, si no dijese, al mismo tiempo, otras que los contradicen. Pues no basta con titularse "vanguardia", destacamento avanzado; es preciso, además, actuar de tal modo que todos los otros destacamentos vean y estén obligados a reconocer que marchamos a la cabeza. Y preguntamos al lector: ¿es que los componentes de los demás "destacamentos" son tan estúpidos que van a creernos como artículo de fe cuando hablamos de la "vanguardia"? Imagínense de manera concreta el siguiente cuadro. En el "destacamento" de radicales o de constitucionalistas liberales rusos instruidos se presenta un socialdemócrata y declara: Somos la vanguardia; "nuestra tarea consiste ahora en dar a la lucha económica misma, en la medida de lo posible, un carácter político". Todo radical o constitucionalista que tenga dos dedos de frente (y entre los radicales y constitucionalistas rusos hay muchos que los tienen), no podrá menos de acoger con una sonrisa semejantes palabras y decir (para sus adentros, claro está, pues en la mayoría de los casos es diplomático ducho): "¡Qué simple es esta "vanguardia"! No comprende siquiera que es a nosotros, representantes avanzados de la democracia burguesa, a quienes incumbe imprimir a la lucha económica misma de los obreros un carácter político. Porque también nosotros, como todos los burgueses del Occidente de Europa, queremos incorporar a los obreros a la política, pero sólo y precisamente a la política tradeunionista y no a la política socialdemócrata. La política tradeunionista de la clase obrera es cabalmente la política burguesa de la clase obrera. ¡Y la definición que esta "vanguardia" hace de su tarea no es otra cosa que la fórmula de la política tradeunionista! Dejemos, pues, que incluso se llamen socialdemócratas cuanto quiera. ¡No soy un niño, no voy a acalorarme por una cuestión de marbetes! Pero que no se dejen llevar por esos nefastos dogmáticos ortodoxos, ¡que dejen la "libertad de crítica" a quienes llevan inconscientemente a la socialdemocracia al cauce tradeunionista!"

Y la ligera sonrisa burlona de nuestro constitucionalista se transformará en risa homérica cuando sepa que los socialdemócratas que hablan del papel de vanguardia de la social-democracia en el momento actual, cuando el elemento espontáneo prevalece casi por completo en nuestro movimiento, ¡temen más que nada "aminorar el elemento espontáneo", temen "aminorar la importancia del desarrollo progresivo de la monótona lucha cotidiana a expensas de la propaganda de ideas brillantes y acabadas", etc., etc.! ¡Un destacamento "avanzado" que teme presentar un "plan" audaz que deba ser aceptado incluso por quienes piensan de otro modo! ¿No confundirán la palabra vanguardia con la palabra retaguardia?

ROSA LUXEBURG, LA FLOR MÉS ROJA DEL SOCIALISME

Néstor Kohan

La revolució és magnífica... Tot el demés és una tonteria.

Carta de Rosa Luxemburg a Emmanuel i Matilde Wurm
(18 de juliol de 1906)

El socialisme no és, precisament, un problema de ganivet i forquilla, sinó un moviment de cultura, una gran i poderosa concepció del món.

Carta de Rosa Luxemburg a Franz Mehring
(febrer de 1916)

(FRAGMENT)

El marxisme revolucionari de Rosa, la dialèctica i el problema del poder

En la nostra època, producte de diverses derrotes populars, de les frustracions dels experiments del “socialisme real” i de la desbandada ideològica que els va acompanyar, ha cobrat certa notorietat la idea peregrina de que els treballadors i la gent d'esquerres no han d'aspirar a la presa del poder.

De la mà de diversos pensadors postestructuralistes -Toni Negri potser és el més famós de tots ells, però de cap manera l'únic- el què sobrevola és una visió política de tints notòriament reformistes. Una orientació encoberta que impregna aquesta empresa filosòfica., prenent l'aurar per decret l'enterrament de la dialèctica, la defunció de tot subjecte revolucionari, l'abandonament de la lògica de les contradiccions explosives i la cancel·lació de tota perspectiva de confrontació amb l'Estat pel seu caràcter suposadament “autoritari” o jacobí. Una vella il·lusió que somnia, “ingenuament”, canviar la societat... sense plantejar-se la revolució ni la presa del poder (dit per John Holloway). La veritat última d'aquesta “novíssima teoria” constitueix des del nostre punt de vista la legitimació metafísica de la impotència política. El convertir la necessitat en virtut, la debilitat momentània en un projecte estratègic, un moment particular de la història en una definició ontològica.

Aquesta legitimació ja no es fa als nostres dies apel·lant al llenguatge ingenu de Juan B. Justo (fundador del Partit Socialista argentí a finals del segle XIX, seguidor de E. Bernstein i J. Jaures, un dels caps de la socialdemocràcia sudamericana a començaments del segle XX), o de qualsevol altre socialista moderat d'antuvi. Es realitza a través de tota una nodrida sèrie de girs filosòfics, polítics, teòrics; que donen una i mil voltes al voltant de la tradició marxista. El cas de Negri és molt expressiu en aquest sentit .

Tot i això, en el fons, aquí el que està operant és una vella idea reformista segons la qual no es pot concretar la revolució ni es pot lluitar pel poder. Per

això, persones que provenen de la dreta dels mitjans de comunicació, o de sectors reaccionaris de la universitat, adopten ràpidament aquesta literatura, sense majors tràmits. Qui no vulgui ser desprevingut o “innocent” hauria de preguntar-se pels motius de tan sobtada i inexplicable adopció.

Així, d'aquesta manera, s'acusa als revolucionaris que plantegen la lluita estratègica pel poder, “d'haver-se quedat en el passat”, “d'estatalistes” (pensant que pels revolucionaris tot passa, únicament per l'Estat), de voler substituir a la classe obrera, de “burocràtics”, “verticalistes”, “foquistes”, “partisans”, “jacobins”, “terroristes” i molts altres adjectius d'idèntic to denigrador...

El gran antecessor d'aquesta literatura filosòfica, que dialoga amb el marxisme a condició de que aquest abandoni la seva perspectiva revolucionària -en el terreny polític- i es desprengui d'una vegada per totes de la seva metodologia dialèctica -en l'esfera filosòfica- és precisament un adversari de Rosa Luxemburg... Eduard Bernstein.

De totes les múltiples escoles del pensament que arremeteren contra la lògica dialèctica, probablement Eduard Bernstein hagi estat qui més lluny va veure les implicacions, no sols teòriques o filosòfiques, sinó principalment polítiques que estaven pressuposades en la polèmica sobre el vincle de Hegel i Marx, entre la dialèctica i el marxisme.

Molt més abans que Toni Negri fes famosa la formulació, Bernstein havia sostingut en el seu llibre *Les premisses del socialisme i les tasques de la socialdemocràcia* (1899) que “amb el sistema hegelianà culmina la evolució de la raó política de l'estat de policia il·luminat en l'edat de la Restauració”. Negri repeteix contra Hegel paraules quasi textuals en el seu celebrat *Imperi*...

Potser algú que recentment “ha xocat”, de casualitat, amb Negri en una llibreria o que els seus amics li han dit que s'ha de llegir perquè és “l'últim crit de la filosofia” o va “descobrir” en algun diari de dretes que aquest pensador “ha superat al marxisme”, etc., etc., ni tan sols hagi sentit parlar de Bernstein...

Però les crítiques de Toni Negri a la noció de subjecte i el seu intent per extirpar del pensament marxista la dialèctica provenen d'allí! Són molt més velles del que suposa! Bernstein no havia sentit parlar d'internet -ell ho escriu al 1899, ni tan sols s'havia inventat la ràdio o la TV- i ja promovia l'abandonament de la dialèctica... Doncs, el rebuig de la dialèctica que fa Negri no té res a veure amb “l'emergència d'Internet i les noves tecnologies” o alguna altra instància de hipermodernitat, com se suposa per allí. Respon a una lectura filosòfica molt més antiga que internet. Ni tan sols existien automòbils quan es va formular...

Bernstein, que no era cap improvisat ni desprevingut, anà molt més enllà de la clàssica crítica contra la dialèctica de Hegel que li atribueix el conservadorisme prussià. Amb gran sagacitat aquest dirigent socialista alemany atribuïa a la teoria de les contradiccions, el que denominava “la dialèctica radical hegeliana”, la responsabilitat del “blanquisme” (corrent política d'Auguste Blanqui), del “Babuvisme” (corrent política de Graco Babeuf), del “voluntarisme”, de la concepció “conspirativa” i “demagògica” de “la revolució permanent”, del

“terrorisme proletari” i de “la teoria que exalta el culte a la violència en la història”... En la seva ploma totes aquestes acusacions, sense excepcions, anaven dirigides contra el marxisme revolucionari.

En un agregat (de 1920) a la segona edició del seu llibre, Bernstein prolonga aquestes apreciacions fins a incloure entre la “descendència” política de la lògica dialèctica hegeliana també al bolxevisme (al qual s'oposà com a cap dels sectors més moderats i reformistes de la II Internacional).

Tot i que gran part de la obra de Bernstein avui manca absolutament d'actualitat i d'interès per a un lector contemporani, sí que val la pena rellegir les seves crítiques al mètode dialèctic (molt anteriors a les de Galvano Della Volpe o Luis Althusser, fonts de les que es nodreix Negri). Perquè ell, molt lúcidament, vinculava la dialèctica metodològica que Marx construeix a partir de Hegel amb aquesta concepció política que caracteritzava com a “blanquista”, “terrorista”, “jacobina”... Mantenia per les posicions radicals una antipatia i un menyspreu que mai dissimulà.

Per a Eduard Bernstein, allò “perillós” del mètode dialèctic resideix en que condueix directament al socialisme revolucionari. No a una marxologia, per anomenar-la d'alguna manera, tímidament acadèmica i inofensiva, sinó a un marxisme activista, praxicològic, radical i revolucionari, que enfoca tota la seva energia pràctica i el seu pensament cap a la presa del poder.

Netes dels rancis plantejaments de Bernstein, gran part de les formulacions contra la dialèctica i el marxisme revolucionari -definit com a “jacobí”, “partisà”, “leninista”, etc., etc.- que s'escoltaven i es llegeixen avui en dia també són filles de l'eurocomunisme.

En una part important d'Europa occidental, després de la derrota del 68 (a la qual ells contribuïren, donant l'esquena a tota rebel·lió que no controlessin), els antics partits comunistes es van apropant gradualment a la socialdemocràcia. La transició entre el vell estalinisme i la socialdemocràcia (l'ex PC italià -avui Partit Democràtic d'Esquerres, PDS- és el gran emblema en aquest sentit), ve donada per un període intermig, que comença als '70. És l'època -1974- quan Enrico Berlinguer, secretari general del PC italià, firma amb la Democràcia Cristiana un “compromís històric” per... no prendre el poder d'Itàlia.

No casualment, aquests són els anys en els que prenen empenta i es posen de moda el postestructuralisme i el postmodernisme en l'àmbit de la ideologia. En política, l'emergència ideològica d'aquestes corrents acompanyen l'auge de l'eurocomunisme, signat per la renúncia a la lluita revolucionària i a la presa del poder polític. Tots els partits eurocomunistes plantegen quelcom que ja venia promovent, des del 1956, el PC de la URSS: “la transició pacífica al socialisme”. Encara qüestionant el lideratge asfixiant del PC soviètic, l'eurocomunisme segueix fidelment la seva línia política. Qüestionen el qui ho diu però no el què es diu. Es distancien del missatge, però es queden amb el missatge.

L'actual negativa a plantejar-se, ni tan sols com a hipòtesi o objectiu estratègic

a llarg termini, la presa del poder polític té la seva font en la experiència de l'eurocomunisme? Creiem que sí, que entre un i altre existeixen notables vasos comunicants que tingueren una forta repercussió a Amèrica Llatina, particularment durant l'experiment xilè de la "via pacífica al socialisme".

Per exemple, cada 11 de setembre, es compleix un nou aniversari de la derrota i assassinat a Xile del nostre volgut Salvador Allende. Un entranyable company que va donar la vida pel que pensava. Un exemple per la joventut. Ara bé, la derrota de l'intent de realitzar una "transició pacífica" al socialisme no ens deixa cap balanç? Es pot marxar cap a "un altre món és possible", cap a una societat no capitalista, sense prendre el poder real de la societat, acontentant-se únicament amb determinats llocs a l'administració del govern quan no directament algunes poques localitats regionals? La tragèdia sanguinària de Xile, al 1973, no ens ha ensenyat res? No hauríem de reflexionar-hi?

Els capitalistes miren el món a nivell global (així operen...), però prescriuen per als anticapitalistes lluites fraccionades, puntuals i microscòpiques, sense cap coordinació orgànica ni articulació estratègica general...

Els empresaris i les firmes multinacionals manipulen el poder polític dels Estats, però prescriuen als sectors anticapitalistes que es resignin a la IMPOTÈNCIA i no lluitin pel poder polític...

Rosa Luxemburg, en canvi, ubicava en la presa del poder el problema central de la revolució i el nucli estratègic de la transformació social. Gran part de les seves polèmiques amb l'oportunisme, el parlamentarisme i el reformisme es comprenen a partir d'aquest èmfasi indissimulat en la qüestió del poder. Des d'aquest angle, el pensament polític de Rosa permet tallar amarres, tant amb el parlamentarisme institucionalista (que diposita totes les seves energies en guanyar dos o tres escons en la maquinària de l'Estat, com si aquesta fos neutral) com amb l'anarquisme (i el seu derivat contemporani, l'autonomisme, amb el seu festejat rebuig de tota política d'àmbit general).

Res millor que recórrer a Rosa per a rescatar la dimensió llibertària i rebel del marxisme (que tan opaca que va estar durant l'estalinisme) sense cedir al mateix temps a aquesta barreja acadèmica d'argot neoanarquista, il·lusions reformistes i fantasies encobertament liberals.

Si el socialisme autoritari, que de la mà de l'estalinisme tant mal causà a la revolució mundial, ja no convenç a ningú ni enamora a cap jove que tingui sang a les venes, aquesta barreja acadèmica pseudo-anarquista sí que encara gaudeix de cert "prestigi" i arribada en la joventut.

Les metafísiques "post" -que, donant vernís teòric a l'autonomisme, aflüïren a Europa occidental després de la derrota de 1968- no feren més que girar i girar entorn a la pluralitat de relacions cristal·litzades i congelades en la seva dispersió. Les enaltiren en el seu caràcter de singularitats irreductibles a tota convergència política que les articulí contra un enemic comú: l'explotació generalitzada, la subordinació contra un enemic comú: la explotació generalitzada, la subordinació (formal i real) i la dominació del capital.

D'aquesta manera, sota l'aparença d'haver superat per antiquada la teoria marxista de la lluita de classes en funció d'una suposadament "radicalitzada" teoria de la multiplicitat de punts en fuga i una varietat d'angles dispersos, l'únic que se n'obtingué com a resultat palpable fou una nova frustració política al no poder identificar un enemic concret contra el qual dirigir els nostres embats i les nostres lluites. Les metafísiques "post" elevaren a veritat universal, inclús amb rang ontològic, la impotència política d'una època històrica determinada.

D'aquesta manera, sota el dialecte "pluralista" i pseudollibertari", s'acaba recreant en termes polítics la rànica herència liberal que situava en l'àmbit d'allò singular la veritat última d'allò real. De la mà d'un argot neoanarquista merament discursiu i purament literari (que poc o res té a veure amb la combativitat dels heroics companys obrers anarquistes que a Argentina, per donar un exemple, encapçalaren les rebel·lions classistes de la Patagònia durant els anys '20 o a Espanya durant els anys '30) s'acaba relegitimant l'antic credo liberal de rebuig a qualsevol tipus de política global i de refugi en l'àmbit aparentment incontaminat de l'esfera privada.

Amb menys innocència que en el segle XVIII... ara, aquest liberalisme filosòfic reviscut -que es val de l'argot llibertari únicament com a coartada legitimadora per a presentar en safata "d'esquerres" vells llocs ideològics de la dreta- ja no lluita contra la pobresa ni contra la monarquia. Enfoca els seus fusells amb el fi de neutralitzar o prevenir tota temptació que apunti a conformar en el sí dels conflictes contemporanis qualsevol tipus d'organització revolucionària que excedeixi la simple lluita reivindicativa de ghetto o l'inofensiu poder local. Que molts dels motius ideològics postestructuralistes, formalment "neoanarquistes", corresponguin en realitat al liberalisme no constitueix sols la nostra opinió .

La gran diferència entre la època i les polèmiques en les que intervingué Rosa contra el reformisme i els debats actuals entre marxisme revolucionari i postestructuralisme consisteix en que en aquella època no es posava en discussió la perspectiva del socialisme. Avui en dia sí. Abans hi havia una divergència entorn als mètodes, no als fins. En el nostre present el que està en discussió és, primer de tot, si volem i desitgem o no el socialisme. En segon lloc, si per a realitzar-lo fa falta o no una revolució, la presa del poder i un projecte estratègic d'àmbit global, no merament local o microscòpic. En ambdós plans la reflexió de Rosa és inequívoca. Únicament amb el socialisme es podrà construir un model de vida i convivència social més racional i humà. Per a això no hi ha cap altre camí que la presa revolucionària del poder i la transformació permanent a escala global de la societat.

Rosa no albergava cap il·lusió en canviar la societat eludint la qüestió de la presa del poder. Tampoc es pot ocultar als ulls del poble treballador la necessitat de respondre a la violència repressiva del sistema -violència de dalt- amb la violència popular -violència de baix-.

Els seus anàlisis sobre el poder i la violència en la història mai es limitaren a una qüestió merament agitadora, propagandística, consignista ni replegada en les majors o menors oportunitats de la conjuntura. Els seus anàlisis sobre la violència i el poder no sols formen part medul·lar de la seva estratègia política

anticapitalista sinó que també, i al mateix temps, constitueixen un eix central de la seva lectura de la concepció materialista de la història i la seva crítica de l'economia política.

No és casual ni capritxós que Rosa hagi aprofundit en El Capital de Marx, aclarint les lectures brutalment economicistes que es feren d'aquesta obra, assenyalant en relació amb la violència que “Ja no es tracta de l'acumulació primitiva [originària] sinó d'una continuació del procés fins avui. [...] de la mateixa manera que l'acumulació del capital, amb la seva capacitat d'expansió sobtada, no pot esperar el creixement natural de la població obrera ni conformar-se amb ell, tampoc podrà esperar la lenta descomposició natural de les formes no capitalistes i el seu trànsit a l'economia i al mercat. El capital no té, per a la qüestió, més solució que la violència, que constitueix un mètode constant d'acumulació de capital en el procés històric, no sols en la seva gènesi, sinó en tot el temps, fins el dia d'avui” .

La seva conclusió és taxativa. Front als qui llegien -i segueixen llegint- la obra magna de Marx com un simple tractat “roig” d'economia, on la violència, l'exercici de la força material i les relacions de poder quedaven recloses únicament en els albors inicials de la producció capitalista -durant l'anomenada “acumulació originària”-, Rosa destaca que la violència continua en les fases madures del desenvolupament del capital. No sols continua..., s'aprofundeix! No hi ha doncs acumulació de capital -el seu objecte d'indagació- sense violència. No existeix “economia pura” sense poder. No hi haurà, doncs, superació del capital sense que el poble apel·li a una resposta contundent enfront aquest poder i aquesta violència.

Rosa ens aporta una imprescindible i aguda mirada de la societat contemporània que supera àmpliament les diverses fases i successius reciclatges del vell inequívoc reformista de “canviar la societat sense prendre el poder”. Tant en el cas de Bernstein (de principis de segle), en el de la doctrina soviètica de la “coexistència pacífica” (dels anys '50 i '60) i en el de l'eurocomunisme (dels '70) com en el de la moda acadèmica actual.

Contra el liberalisme

Mao Tse-Tung

Nosaltres som partidaris de la lluita ideològica activa, ja que ella és de per sí una arma amb ajuda de la qual s'aconsegueix la cohesió interna del Partit i d'altres organitzacions revolucionàries, una arma que assegura la seva combativitat. Cada comunista, cada revolucionari, ha d'utilitzar aquesta arma.

El liberalisme rebutja la lluita ideològica i propugna una pau sense principis, que dona origen a un estil de treball viciat, vulgar, que condueix a alguns grups aïllats o a membres aïllats del Partit i d'altres organitzacions revolucionàries a la descomposició política.

El liberalisme es manifesta de diferents formes:

1. És evident a totes llums que una persona procedeix injustament, però només perquè es tracta d'un conegut, paisà, condeixeble, amic íntim, persona estimada, vell col·lega o vell subordinat, no es manté amb ell una lluita de principis, i se li permet seguir en el seu error, només per conservar la pau i l'amistat; o bé se'l sermoneja lleugerament sense tractar de resoldre a fons el problema, cercant que tot quedi en calma i bé. El resultat és que es perjudica a tota la col·lectivitat i a la persona de què es tracta. Aquest és el primer tipus de liberalisme.

2. Permetre's una crítica a la lleugera, en privat, però no fer propostes efectives a l'organització. No dir res a la cara, però parlotejar per l'esquena; callar a les reunions, i entretenir-se en xerrameques després de les reunions. No respectar els principis de la vida col·lectiva, sinó deixar-se dur pels propis impulsos. Aquest és el segon tipus de liberalisme.

3. Desinteressar-se de tot el que no concerneix a un personalment; preferir no objectar res encara que hi hagi una falta evident; defensar-se prudentment, evitant només que el trobin a un en falta. Aquest és el tercer tipus de liberalisme.

4. No sotmetre's a les ordres i col·locar l'opinió personal per sobre de tot; voler que l'organització es preocupi d'un, però no reconèixer la disciplina de l'organització.

5. No sostenir una lluita contra els punts de vista erronis; no discutir-los, en benefici de la unitat, del progrés i del treball, sinó lliurar-se a atacs personals, a donar lliure curs al propi descontent, traient a relluir greuges personals i tractant de venjar-se. Aquest és el cinquè tipus.

6. Escoltar l'emissió de judicis equívocs, però no discutir-los; és més, escoltar expressions contrarrevolucionàries sense donar-ne compte, mantenint una

actitud indiferent, com si no tingués importància. Aquest és el sisè tipus.

7. No realitzar propaganda ni agitació, no manifestar-se davant les masses, no assabentar-se de la situació, no informar-se de les masses, no preocupar-se del sofriments i anhels de les masses; mantenir davant de tot una actitud indiferent. Oblidar que un és membre del Partit Comunista i descendir al nivell d'una persona qualsevol. Aquest és el setè tipus.

8. No indignar-se davant les accions que perjudiquen els interessos de les masses; no tractar de convèncer, de controlar-les, no efectuar una tasca d'esclarament, sinó tolerar-les, fer la vista grossa. Aquest és el vuitè tipus.

9. No treballar a consciència; treballar sense pla determinat, sense una orientació precisa, amb desídia, de qualsevol manera; treballar el mínim possible, mentre sigui 'decentment', amb l'esperit del proverbi xinès: 'mentre siguis sagristà, sonaran les campanes'. Aquest és el novè tipus.

10. Considerar-se un revolucionari consumat, jactar-se del anys que un porta en el moviment revolucionari; desdenyar els assumptes petits, però no poder amb els grans; treballar sense deler constant i eficaç, fluixejar en l'estudi. Aquest és el desè tipus.

11. Després de cometre un error i comprenent-lo, no voler corregir-lo de cap manera; amb això es dona prova de liberalisme per cap a un mateix. Aquest és l'onzè tipus.

Podria citar-se encara una sèrie d'exemples, però els onze enumerats són els principals.

Tot això són manifestacions de liberalisme.

En una col•lectivitat revolucionària, el liberalisme és extremadament perjudicial; és una espècie de corrosiu, que provoca la desintegració de la unitat, el debilitament de la solidaritat, la passivitat en el treball, i el dissentiment. El liberalisme condueix que les files revolucionàries perdin la consistència de la seva organització i la severitat de la seva disciplina; dificulta que es dugui a terme la línia política, consegüentment i fins al final; i l'organització del Partit s'aïlla de les masses que dirigeix. Aquesta és una tendència summament perniciosa.

El liberalisme prové de la naturalesa egoista de la petita burgesia, la qual col•loca els interessos personals en primer pla, i relega els interessos de la revolució al segon. Així s'engendra el liberalisme en els terrenys ideològic, polític i de l'organització.

Els liberals consideren les tesis del marxisme com a dogmes abstractes. Estan pel marxisme, però no estan disposats a posar-lo en pràctica, o no procuren posar-lo en pràctica per complet; no estan disposats a substituir el seu liberalisme pel marxisme. Han fet provisions de marxisme i de liberalisme: de paraula, són marxistes; a la pràctica, liberals. El marxisme el tenen per als

demés; i el liberalisme, per a ells. Porten en el seu bagatge l'un i l'altre; i el fan servir segons quin cas es tracti. Així és com pensen algunes persones.

El liberalisme és una de les manifestacions de l'oportunisme; està radicalment en contra del marxisme. El liberalisme és la passivitat; objectivament fa el joc a l'enemic. Per això els nostres enemics s'alegraran si a les nostres files persisteix el liberalisme. Tal és la naturalesa del liberalisme; i no hi ha d'haver lloc per a ell en les files dels revolucionaris.

Proveïts de l'actiu de l'esperit marxista, hem de vèncer la passivitat del liberalisme. El comunista ha de ser franc, lleial i actiu; els interessos de la revolució han de ser per ell més cars que la seva pròpia vida; i ha de subordinar els seus interessos personals als de la revolució; ha de defensar els principis justos sempre i a tot arreu, sostenir una lluita infatigable contra tots els punts i procedir erronis, i amb això enrobustir la vida col·lectiva del Partit i el lligam d'aquest amb les masses; ha de preocupar-se dels interessos del Partit i de les masses més que dels interessos individuals; ha de preocupar-se dels demés més que de sí mateix. Només una persona així és digna d'anomenar-se comunista.

Tots els comunistes fidels, sincers, actius i honrats han d'unir-se en la lluita contra les tendències liberals d'alguns i aconseguir encarrilar a aquest pel camí recte. Aquesta és una de les tasques de la nostra lluita en el front ideològic.

El què ha de ser un Jove Comunista

Per la seva transcendència i actualitat reproduïm fragments de la intervenció del Che al segon aniversari de la integració de les organitzacions juvenils revolucionàries el 20 d'octubre de 1962.

La Unió de Joves Comunistes ha de definir-se per una sola paraula: "Avantguarda". Vosaltres, companys, han de ser l'avantguarda de tots els moviments, els primers a estar disposats pels sacrificis que la Revolució demani, sigui quina sigui la índole d'aquests sacrificis; els primers en el treball, els primers en l'estudi, els primers en la defensa del país. I plantejar-se aquesta tasca no sols com l'expressió total de la joventut de Cuba, no sols com una tasca de grans masses vertebrades en una institució, sinó com les tasques diàries de cada un dels integrants de la Unió de Joves Comunistes. I per això s'ha de plantejar-se tasques reals i concretes, tasques de treball quotidià que no poden admetre's el més mínim desmai...

...La organització és la clau que permet tenallar les iniciatives que sorgeixen... Si no existeix la organització, les idees, després del primer moment d'impuls, van perdent eficàcia. Van caient en la rutina, van caient en el conformisme i acaben per ser simplement un record...

Al mateix temps, tots i cadascun de vosaltres heu de plantejar-vos que el ser Jove Comunista, el pertànyer a la Unió de Joves Comunistes, no és una gràcia que algú els faci. Ni és una gràcia que vosaltres feu a l'estat o a la Revolució. El pertànyer a la Unió de Joves Comunistes ha de ser l'honor més alt d'un jove de la societat nova. Ha de ser l'honor pel que lluiteu en cada moment de la vostra existència. I a més, l'honor de mantenir-vos i mantenir alt el nom individual dins del gran nom de la Unió de Joves Comunistes també ha de ser una fita constant...

Avui la defensa del país segueix ocupant el primer lloc en els nostres desvetllaments. Però no hem d'oblidar que la consigna que guia als Joves Comunistes ["l'estudi, el treball i el fusell"] està íntimament unida entre sí, que no pot haver-hi defensa del país sols amb l'exercici de les armes, amb estar disposats a la defensa. Que a més hem de defensar el país construint-lo amb el nostre treball i preparant els nous quadres tècnics per accelerar molt més el seu desenvolupament en els anys que vindran... L'estudi a tots els nivells també és avui una tasca de la joventut; l'estudi barrejat amb el treball...

Però és molt important aquesta tasca, perquè no és sols la Unió de Joves Comunistes, no són sols els Joves Comunistes els que donen en aquesta tasca. Reben, i en alguns casos reben més del que donen. Reben experiències noves: una nova experiència del contacte humà, noves experiències de com viuen els nostres camperols, de com és el treball i la vida en els llocs més apartats, de tot el que s'ha de fer per elevar aquelles regions al mateix nivell que les ciutats i que els camps en els llocs més habitables. Reben aleshores experiència i maduresa revolucionària...

I han de rebre sempre i rebre amb respecte la veu d'aquesta experiència. Però la joventut ha de crear. Una joventut que no crea realment és una anomalia. I a la Unió de Joves Comunistes li ha faltat una mica d'esperit creador. Ha estat a través de la seva dirigència massa dòcil, massa respectuosa i poc decidida a plantejar-se problemes propis... Però és que nosaltres, i la nostra joventut amb tots nosaltres, està convalescent d'una malaltia que afortunadament no fou molt llarga però que influí molt en l'endarreriment del desenvolupament de l'aprofundització ideològica de la nostra revolució. Estem tots convalescents d'aquest mal anomenat sectarisme. I, a què conduí el sectarisme? Conduí a la còpia mecànica: conduí als anàlisis formals; conduí a la separació entre la dirigència i les masses...

Si nosaltres, també desorientats pel fenomen del sectarisme, no arribàvem a rebre del poble la seva veu, que és la veu més sabia i més orientadora, si no arribàvem a rebre les palpitations del poble per a poder transformar-les en idees concretes, en directives precises, no podíem donar bé aquestes directives a la Unió de Joves Comunistes...

El company Fidel va fer sèries crítiques d'extremismes i d'expressions, algunes tan conegudes per tots vosaltres com "La ORI és candela!", com "Som socialistes, endavant i endavant!" Totes aquelles coses que criticava Fidel, i que vosaltres coneixeu bé, eren el reflex del mal que gravava la nostra revolució...

I així hem de definir i analitzar tots els nostres organismes objectivament per a seguir netejant. Saber que encara caminem amb passos vacil·lants per a no caure, per a no ensopegar i anar-nos-en a terra; conèixer les nostres debilitats per a aprendre a resoldre-les; conèixer les nostres debilitats per a liquidar-les i adquirir més forces.

Aquesta falta d'iniciativa pròpia es deu al desconeixement durant un bon temps de la dialèctica que mou els organismes de masses, al oblidar-se que els organismes com la Unió de Joves Comunistes no poden ser un simple organisme de direcció, quelcom que mani directives constantment cap a les bases i que no rebi res d'elles. Es pensava que la Unió de Joves Comunistes, o totes les organitzacions de Cuba, eren organitzacions d'una sola línia, una sola línia que anava des del cap fins a les bases, però que no tenia un cable que retornés i portés la informació de les bases...

...I aquí s'ha de treballar, perquè han d'anar formulant-se noves generacions que tinguin l'interès màxim en treballar i que sàpiguen trobar en el treball una font permanent i constantment canviant de noves emocions: fer del treball quelcom creador, quelcom nou.

...I això és el que s'ha de fer; recordar-se que el treball és el més important. Perdonin-me si insisteixo una i altra vegada, però és que sense treball no hi ha res. Totes les riqueses del món, tots els valors que té la humanitat no són res més que treball acumulat. Sense això no pot existir res...

Jo crec que lo primer que ha de caracteritzar a un Jove Comunista és l'honor que sent per ser Jove Comunista, aquest honor que el porta a mostrar davant de tot el món la seva condició de Jove Comunista, que no el bolca a la clandestinitat, que no el redueix a formules sinó que ho expressa en cada moment, que li surt de l'esperit, que té interès en demostrar-ho perquè és el seu timbre d'orgull. Juntament a això, un gran sentit del deure, un sentit del deure amb la nostra societat que estem construint, amb els nostres semblants com a éssers humans i amb tots els homes del món. Això és quelcom que ha de caracteritzar al Jove Comunista. Al costat d'això, la seva gran sensibilitat davant de tots els problemes, la seva sensibilitat front la injustícia, el seu esperit inconforme cada cop que sorgeix quelcom que està malament, ho hagi dit qui ho hagi dit. Plantejar-se tot el que no s'entengui, discutir i demanar aclariment del que no estigui clar, declarar-li la guerra al formalisme, a tots els tipus de formalismes. Estar sempre oberts per a rebre les noves experiències, per a conformar la gran experiència de la humanitat que porta molts anys avançant per la senda del socialisme a les condicions concretes del nostre país, a les realitats que existeixen a Cuba. I pensar tots i cadascun com anar canviant la realitat, com anar millorant-la.

El Jove Comunista ha de plantejar-se ser sempre el primer en tot, lluitar per ser el primer, sentir-se molest quan en alguna cosa s'ocupa un altre lloc, i lluitar per millorar, per ser el primer. Clar que no tots poden ser els primers. Però sí entre els primers, en el grup d'avantguarda. Això ha de ser exemple viu, de ser el mirall on es mirin els companys que no pertanyin a les Joventuts Comunistes, de ser l'exemple on es puguin mirar els homes i dones d'edat més avançada que han perdut cert entusiasme juvenil, que han perdut certa fe en la vida i que front a l'exemple reaccionen sempre bé. Aquesta és una altra tasca dels Joves Comunistes. Juntament a això, un gran esperit de sacrifici, no sols per a les jornades heroiques sinó per tot moment, sacrificar-se per ajudar al company en les petites tasques, perquè compleixi el seu treball, perquè pugui fer els seus deures a l'escola, en l'estudi, perquè pugui millorar de qualsevol manera. Estar sempre atent a tota la massa humana que l'envolta.

És a dir, hi ha quelcom que es planteja: l'exigència a tot Jove Comunista és ser essencialment humà, i ser tant humà que s'apropi a lo millor de lo humà. Que purifiqui lo millor de l'home a través del treball, de l'estudi, de l'exercici de la solidaritat continuada amb el poble i amb tots els pobles del món. Que es desenvolupi al màxim la sensibilitat per a sentir-se angoixat quan s'assassini a un home en un altre racó del món i per a sentir-se entusiasmat quan en algun racó del món s'alça una nova bandera de llibertat.

El Jove Comunista no pot estar limitat per les fronteres d'un territori. El Jove Comunista ha de practicar l'internacionalisme proletari i sentir-lo com a cosa pròpia i recordar-se'n i recordar-nos-en nosaltres, Joves Comunistes i aspirants a comunistes aquí a Cuba, que som un exemple real i palpable per a tota Nostra Amèrica. I més encara que per a Nostra Amèrica, per a altres països del món que també lluiten en altres continents per la seva llibertat, contra el colonialisme, contra el neocolonialisme, contra l'imperialisme, contra totes les formes d'opressió dels sistemes injustos. Recordar-se sempre de que som una

torxa encesa, de que nosaltres tots som el mateix mirall que cada un de nosaltres individualment ho és pel poble de Cuba, i som aquest mirall perquè s'hi mirin en ell els pobles d'Amèrica, els pobles del món oprimits que lluiten per la seva llibertat. I hem de ser dignes d'aquest exemple. I en tot moment i a tota hora hem de ser dignes d'aquest exemple. Això és el que nosaltres pensem que ha de ser un Jove Comunista.

I si se'ns digués que som uns romàntics, que som uns idealistes inveterats, que estem pensant en coses impossibles i arquetip humà, nosaltres li hem de contestar una i mil vegades que sí, que sí es pot. Que estem en la certesa. Que tot el poble pot anar avançant, anar liquidant les foteses humanes com s'han anat liquidant a Cuba en aquests quatre anys de revolució, anar perfeccionant-se com ens perfeccionem tots dia a dia, liquidant intransigentment a tots aquells que es queden enrere...

I ha de ser així, ha de ser així, i serà així, companys.

Serà així perquè vosaltres sou Joves Comunistes, creadors de la societat perfecta, éssers humans destinats a viure en un món nou, on tot lo caduc, tot lo vell, tot lo que representi a la societat les bases de la qual acaben de destruir-se haurà desaparegut definitivament. Per arribar a això, s'ha de treballar tots els dies, treballar en el sentit intern de perfeccionar-se, d'augmentar els coneixements, d'augmentar la comprensió del món que ens envolta, d'inquirir i esbrinar, i conèixer bé el per què de les coses i el plantejar-se sempre els grans problemes de la humanitat com a problemes propis.

Lo que debe ser un Joven Comunista

Ernesto "Che" Guevara

Juventud Rebelde

Octubre 1962

En el 75° aniversario del nacimiento del Che Guevara.